2e Tussentijdse Rapportage 2023
Gemeente Lingewaard

College van B&W 3 oktober 2023

Inhoud

Hoofdstuk Algemeen 3
Inleiding 3
Samenvatting....4

Hoofdstuk Programma's 5
1. Veiligheid 5
2. Verkeer, vervoer en waterstaat....5
3. Economie 5
4. Onderwijs 6
5. Sport, cultuurproductie en cultuurparticipatie....7
6. Sociaal domein 7
7. Volksgezondheid en milieu 12
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing....13
9. Bestuur en ondersteuning....14

Hoofdstuk Financiën....16
Financiële positie....16
Totaaloverzicht financiële mutaties 18
Mutaties reserves 21
Stelpost prijsstijging en areaalvergroting....22
Budgetneutrale wijzigingen....23

Hoofdstuk Bijlage....25
Voorbereidingsbudgetten facilitaire projecten en grondexploitaties....25

Hoofdstuk Algemeen

Inleiding

De 2e Tussentijdse Rapportage 2023 is een afwijkingenrapportage per 1 september 2023. We rapporteren over de afwijkingen op de activiteiten en budgetten die in de begroting 2023 zijn opgenomen. Dit leidt tot een nieuw begroot saldo voor het jaar 2023. De afwijkingen die structureel zijn, hebben effect op het saldo van de meerjarenbegroting 2024-2027. Met de meeste structurele afwijkingen is al rekening gehouden bij de opstelling van de begroting 2024. Indien dit van toepassing is, treft u dit aan in de toelichting op de afwijking.

De activiteiten verlopen vrijwel volgens planning. Dus deze rapportage bevat met name financiële afwijkingen.

Prijsstijgingen
Voor de verwerking van de optredende forse prijsstijgingen is een specifiek proces opgestart. Via de informatienota van 24 januari 2023 bent u hierover geïnformeerd. In de kadernota 2024 bent u al geïnformeerd over het verloop van deze post tot en met 31 mei. Het onderdeel 'Financiën / Stelpost prijsstijging en areaalvergroting' van deze turap bevat het totale overzicht van de prijsstijgingen die we ten laste brengen van de stelpost.

LEESWIJZER

Het effect op het saldo 2023 en de meerjarenramingen 2024 - 2027 staat in het onderdeel Financiën/Financiële positie. Alle afwijkingen groter dan € 25.000 worden in het hoofdstuk programma's toegelicht.

In de programmabegroting 2023 staan per programma de activiteiten die we in het begrotingsjaar uitvoeren. In deze tussentijdse rapportage melden we bij het onderdeel 'Wat doen we?' de afwijkingen op de voortgang van deze activiteiten. Daarbij onderscheiden we:

GROEN = voortgang verloopt volgens planning
BLAUW = voortgang wijkt positief af
ROOD = voortgang wijkt negatief af.

Als de activiteit niet volgens planning verloopt, geven we een toelichting. Zo ziet het er uit:

Toekomstbestendige lokale economie	
Ontwikkelen en verduurzamen bedrijventerreinen	
Hier komt een toelichting op de positieve afwijking.	
Compacte en comfortabele winkelcentra	
Hier komt een toelichting op de negatieve afwijking.	

Samenvatting

De 2e tussentijdse rapportage heeft een totaal nadelig saldo van € 1.120.600 in 2023. Het actuele saldo van de begroting 2023 is na vaststelling van deze rapportage door de raad € 920.600 positief.

Het structurele effect voor de jaren 2024 t/m 2027 is negatief. Voor het structurele verloop vanaf 2024 zie de 'Financiële positie' onder het kopje 'Financiën'.

Het nadelige saldo wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de nadelen binnen het sociaal domein.

Hieronder staat het totaaloverzicht per programma van de mutaties op de programmabegroting. De toelichtingen op de afwijkingen staan vermeld bij de programma's. In de 'Financiële positie' kunt u zien wat de impact van deze tussentijdse rapportage is op het totale begrotingssaldo en wat het structurele effect is voor de jaren 2024 - 2027.

	Programma	Wijziging	V/N
1	Veiligheid	-12.000	N
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-	
3	Economie	-	
4	Onderwijs	-80.500	N
5	Sport, cultuurproductie en cultuurparticipatie	139.200	V
6	Sociaal Domein	-1.661.200	N
7	Volksgezondheid en milieu	-25.000	N
8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	-	
9	Bestuur en ondersteuning	518.900	V
	TOTAAL Wijzigingen	**-1.120.600**	**N**

Hoofdstuk Programma's

1. Veiligheid

Wat doen we?

Veilige woon- en leefomgeving	
Weerbare inwoners en ondernemers tegen ondermijning	

Wat kost het?

Voor het programma Veiligheid is er geen afwijking groter dan € 25.000.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Wat doen we?

Veilige mobiliteit voor alle weggebruikers en leefbaarheid staat centraal	
Oplossingsrichtingen voor knelpunten bereikbaarheid en fiets- en OV-netwerk	

Wat kost het?

Investeringsbudget Rehabilitatie wegen Sandershof € 30.000 Budgetneutraal (Reserve)
De reconstructie Sandershof betreft rioleringswerkzaamheden en rehabilitatie van het wegdeel. De kapitaallasten voortvloeiend uit deze investering (€ 1.000) worden gedekt door een onttrekking uit de reserve rehabilitatie wegen.

3. Economie

Wat doen we?

Toekomstbestendige lokale economie	
Ontwikkelen en verduurzamen bedrijventerreinen	
Compacte en comfortabele winkelcentra	

Daadkrachtige dienstverlening	
Perspectief voor het landelijk gebied	
NEXTgarden energieneutraal	

Wat kost het?

We verwachten géén financiële afwijkingen voor het programma Economie.

4. Onderwijs

Wat doen we?

Kinderen en jongeren ontwikkelen zich veilig en prettig	
Gebouwen voor scholen die voldoen aan de huisvestingseisen	
Doorbreken taboe laaggeletterdheid, bewustwording en verminderen laaggeletterdheid	

Wat kost het?

Verzekeringspremie onderwijshuisvesting € 25.000 Nadeel
Door de jaarlijkse premiestijging en de hertaxatie van onze schoolgebouwen zijn de kosten voor de brandverzekering gestegen. Voor 2023 is dit incidenteel € 25.000 nadelig. Voor 2024 en verder was al rekening gehouden met een stijging van deze kosten. Hierdoor kan voor 2024 en verder worden volstaan met een structureel nadeel van € 13.400.

Onderwijshuisvesting algemene kosten € 62.500 Nadeel
Drie scholen in Huissen zijn dusdanig gegroeid dat ze recht hebben op het formeren van nieuwe groepen. Daar hoort ook de eerste aanschaf van een Onderwijsleerpakket en meubilair bij. Deze eerste aanschaf is een voorziening op basis van onze verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Lingewaard' en betreft een wettelijke verplichting als aan de voorwaarden wordt voldaan. De toekomstige vervanging van het Onderwijsleerpakket en meubilair ligt bij de schoolbesturen. Het gaat in totaal om vier groepen (2 groepen bij IKC Binnenstebuiten, 2 groepen bij IKC Het Sterrenbos en 1 groep bij IKC 't Holthuus).

5. Sport, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Wat doen we?

Gezonde inwoners en jong tot oud kan mee doen in de samenleving	
Aantrekkelijke, betaalbare en toegankelijke maatschappelijke accommodaties	
Verbinden natuur, biodiversiteit en landbouw door samenwerking	

Wat kost het?

Schadeherstel kunstgrasveld Jonge Kracht € 85.000 Nadeel
Infill (kunstgraskorrels) is onvoldoende aanwezig op de kunstgrasvelden van sportpark de Rode Veste. De reden hiervoor is op dit moment niet te achterhalen. De komende jaren gaan we deze velden monitoren zodat we hier meer zicht op kunnen krijgen en tijdig met oplossingen kunnen komen. Het budget wordt gebruikt om de velden te herstellen. Bij geen herstel zullen beide velden kapot gespeeld worden en dient de toplaag versneld vervangen te worden

Aframen budget sport- en cultuurcoaches € 224.200 Voordeel
Deze middelen waren tot het jaar 2023 opgenomen binnen de algemene uitkering. Vanaf dit jaar ontvangen gemeenten de brede spuk-regeling (GALA). Deze nieuwe regeling wordt in het 4e kwartaal van 2023 afzonderlijk begroot. Dit gebeurt budget neutraal.
De uitname in de algemene uitkering is verwerkt bij de meicirculaire van 2023. Deze correctie is ten laste van het begrotingssaldo gebracht in plaats van het bijbehorende uitgavenbudget te verminderen. Dit leidt nu tot een voordeel binnen het begrotingssaldo waarmee de zaak weer wordt rechtgetrokken. In de meerjarenbegroting 2024-2027 is dit verwerkt.

Kunsttoepassing raadhuisplein € 30.000 Budgetneutraal (reserve)
Volgens de planning zou er in 2023 een kunsttoepassing bij het Raadhuisplein worden gerealiseerd. De dekking voor deze kunsttoepassing is gevonden in de onttrekking van de bestemmingsreserve kunst. Omdat we het kunstwerk pas realiseren na de vergroening en de oplevering van de parkeergarage, verschuift deze naar 2025.

6. Sociaal domein

Wat doen we?

Inwoners worden gezond en gelukkig ouder	
Inwoners met onbegrepen gedrag mogelijkheden bieden om mee te doen	
Inwoners helpen werk te vinden	

Alle mensen die nieuw in Lingewaard komen wonen, zijn welkom	
Ieder kind krijgt de kans om zicht te ontwikkelen en zijn talenten te benutten	
Beheersbare kosten in het sociaal domein	
Leefbare wijken, buurten en dorpen	

Wat kost het?

Batterij-opslag systeem SKC De Leemhof € 180.000 Budgetneutraal
De uitbreiding en verduurzaming van SKC De Leemhof te Gendt is in volle gang. Een van de ambities uit het project is het energieneutraal maken van het gebouw. Door de installatie van een warmtepomp en zonnepanelen lukt het om van het gas te komen. Dit vraagt echter een vergroting van de elektrische aansluiting. Liander kan deze in ieder geval niet voor 2028 realiseren. Er is een innovatieve oplossing mogelijk in de vorm van een energieopslagsysteem (batterijpakket). De totale investering bedraagt € 180.000. De extra kosten voor het batterij-opslagsysteem dekken we deels uit de duurzaamheidsgelden (€ 75.000) en deels uit een meevallende subsidieverkrijging van het project SKC De Leemhof (€ 105.000). Kiezen wij niet voor deze oplossing, dan vallen wij terug op een traditionele gasgestookte cv-installatie.

Opvang ontheemden Oekraïne € 750.000 Budgetneutraal (reserve)
Bij het ministerie van Justitie en Veiligheid is een voorschot op de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne aangevraagd. De ontvangen middelen worden ingezet voor het realiseren en exploiteren van de opvang en verstrekkingen aan ontheemden uit Oekraïne in de Gemeentelijke Opvang (GO) en de Particuliere Opvang (PO). We passen de budgetten voor de inkomsten en uitgaven hierop aan, waarbij we rekening houden met een overschot (€ 750.000) dat wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve die is gevormd bij de jaarrekening 2022.

Inwonersinitiatief Angeren € 49.000 Budgetneutraal
In het kader van het Inwonersinitiatief Angeren heeft het dorpshuis in de eerste Turap van 2022 financiële steun ontvangen voor renovaties. In overleg met de initiatiefnemers is besloten de subsidie in te trekken en de opdracht als gemeente uit te voeren met een budget dat gelijk is aan de eerder toegekende subsidie.

Ambulantisering beschermd wonen/ beschermd thuis € 1.202.900 Budgetneutraal (reserve)
In de informatienota van 5 september (ZS-798294) bent u geïnformeerd over de regionale financiële afspraken rondom ambulantiseringsmiddelen vanuit de centrumgemeente Arnhem. Het gaat daarbij om de regionale afspraken voor de opgave van beschermd wonen naar beschermd thuis. De financiële afspraken betreffen: de ambulantiseringsmiddelen (periode 2022-2023) en de secundaire kosten (2022-2023) en bedragen gezamenlijk € 954.900. Ook de onderuitputting 2023 voor de inzet op beschermd wonen/ beschermd thuis ad € 248.000 storten we in de nieuw te vormen bestemmingsreserve 'beschermd wonen naar beschermd thuis'. De storting hiervoor bedraagt in totaal € 1.202.900.

Wmo woningaanpassingen € 64.000 Nadeel
In de 1e turap 2023 is het budget Wmo woningaanpassingen met € 120.000 incidenteel opgehoogd i.v.m. een tweetal geplande grote woningaanpassingen in 2023. Daarnaast is er sprake van sterk gestegen kosten. Inmiddels is ook een PGB verstrekt voor het rolstoeltoegankelijk maken van een woning ter grootte van € 80.000. Op basis van het actuele financiële beeld, dient dit budget in 2023 nogmaals met € 64.000 te worden opgehoogd. Hierbij is uitgegaan van volledige realisering van de aanpassingen in 2023.

Wmo hulpmiddelen/ eigen bijdragen CAK 2023 € 98.000 Voordeel
We merken dat het gebruik van het vraag afhankelijk vervoer (VAV) lager is dan we hadden verwacht. Sinds de corona maatregelen is het gebruik van het VAV niet volledig hersteld. Mogelijk is dit nog een gevolg van de aarzeling van de inwoners om er weer op uit te gaan en sociale activiteiten te ondernemen. Wel is er een lichte stijging van het aantal inwoners dat een pasje voor het VAV geïndiceerd heeft gekregen. We verwachten dat het gebruik van het VAV in de loop van de komende maanden zal gaan aantrekken. Het betreft daarom ook een incidentele onderbesteding op het VAV, waarvan € 96.000 minder vervoerskosten en € 26.000 lagere opbrengst klantbijdragen VAV. Ook zien we een voordelig effect op de te ontvangen eigen bijdragen CAK van € 31.000. In de begroting 2024-2025 is een incidenteel voordeel van € 30.000 meegenomen.

Uitvoeringskosten 2023 subsidieproject dRural € 91.800 Budgetneutraal
Sinds 2021 werken we als gemeente Lingewaard mee aan het Europese project dRural. Binnen dit project ontwikkelen we een digitaal platform om de samenwerking tussen zorg en welzijn te verbeteren en dichter bij inwoners te brengen. De kosten voor dit project zijn volledig gedekt door middelen verstrekt door de Europese Unie. Eventuele overschotten in het budget zullen aan het eind van de looptijd (juli 2024) moeten worden terugbetaald. Hiermee verloopt dit project budgetneutraal. Voor 2023 worden de uitvoeringskosten begroot op € 91.800. We schatten de te verwachten subsidie op hetzelfde bedrag in.

Hulp bij het huishouden € 191.000 Nadeel
De lasten van de hulp bij huishouden laten in 2023 in tegenstelling tot 2022 een sterke toename zien. Met ingang van 2024 berekenen we de areaalvergroting voor het eerst op basis van de toename van het aantal 70-plussers (vergrijzing). De kostentoename die hiermee gepaard gaat is verwerkt in de begroting 2024. Voor 2023 houden we rekening met een kostentoename van € 191.000.

Begeleiding Wmo € 1.018.000 Voordeel
Zowel de maatwerkvoorziening dagbesteding alsmede begeleiding Wmo laat sinds de Covid-crisis een afname zien. De verwachting was dat het gebruik weer zou toenemen, maar we zien nog steeds een dalende trend. De reden hiervoor is onduidelijk. Voor 2023 verwachten we een onderbesteding op begeleiding van € 866.000. In de kadernota 2024 is melding gemaakt van een structurele onderbesteding van € 250.000 op de Wmo-begeleiding. Bij de uitvoering van de voorziening dagbesteding bedraagt de onderbesteding € 170.000. We verwachten dit jaar een voorstel te kunnen doen voor het omzetten van de geïndiceerde dagbesteding voor ouderen naar een algemene voorziening voor dagactiviteiten. Tegenover deze beide voordelen staat een nadeel van € 18.000 op PGB Wmo.

SPUK Wet Inburgering/ onderwijsroutes en uitvoeringskosten € 297.000 Budgetneutraal
Voor de kosten van inburgeringsvoorzieningen is in 2023 door het Rijk een voorschot subsidie toegekend van € 483.700 (ook begroot). Dit gebeurt op basis van het aantal te verwachten inburgeringsplichtige asielstatushouders, gezins- en overige migranten (72 asielstatushouders en

7 gezinsmigranten). Omdat er minder inburgeringsplichtige statushouders en (gezins)migranten gehuisvest zijn dan door het rijk werd geprognosticeerd, verwachten we in totaal € 186.700 te gaan uitgeven. Hierdoor wordt een budgetbijstelling doorgevoerd van € 297.000 (zowel baten als lasten).

Uitvoeringskosten Wet Inburgering € 54.000 Voordeel
Lagere personeelskosten en de inzet van het maatwerkfonds op ondersteuning voor inburgeraars leiden tot een incidenteel voordeel op de uitvoeringskosten voor de Wet Inburgering.

Afrekening 2022 MGR Sociaal domein € 72.300 Voordeel
Afrekening 2022 modules 'Werkgeverschap voor inwoners met een SW-indicatie' en 'Werkgeversservicepunt' MGR sociaal domein centraal Gelderland. Dit incidentele voordeel komt voort uit lagere uitvoeringskosten en een hogere uitstroom van SW-medewerkers.

Uitvoering strippenkaart respijtzorg € 60.500 Budgetneutraal (reserve)
De pilot strippenkaart respijtzorg is positief geëvalueerd. We formaliseren budgetneutraal een structureel vervolg van deze strippenkaart. De bestemmingsreserve “stimulering vraag naar huishoudelijke zorg” zal hierbij als dekking worden ingezet in de jaren 2023 en 2024.

Kosten jeugdzorg € 2.897.200 Nadeel
Binnen de jeugdzorg kennen we een open einde regeling. Dit houdt in dat we zorg die nodig is, moeten inzetten, ongeacht of we dit ook in de begroting hebben meegenomen. In de 1e turap van 2023 hebben we al vermeld dat onze uitgaven in de eerste twee maanden van 2023 aanzienlijk hoger lagen dan die in dezelfde twee maanden in 2022. Inmiddels is duidelijk dat deze kostenstijging zich ook de rest van het jaar heeft voortgezet. Hierdoor hebben we momenteel te maken met een tekort op de jeugdzorgbudgetten van € 2.897.200.
We zien met name een opvallend sterke toename van de kosten voor GGZ behandeling zonder verblijf. Hier zien we een kostenstijging van bijna 39% in het eerste half jaar. Daarnaast is er sprake van een (extra) doorgevoerde prijsstijging in de loop van 2023 ter grootte van € 279.540. Deze prijsstijging is structureel verwerkt in de begroting 2024-2027 en wordt via het proces prijsstijgingen in 2023 toegevoegd aan het budget.
We verwachten dat een groot deel van deze kostenstijging ook in 2024 zal voortzetten. Daarom verhogen we in 2024 de budgetten voor maatwerk jeugdhulp met de veronderstelling dat 20% van de kostenstijging van 2023 incidenteel is of betrekking heeft op kortdurende trajecten. Ook is het budget met betrekking tot crisis en het Landelijk Transitie Arrangement voor 2024 niet structureel opgehoogd. Dit is zorg die een gemeente liever niet nodig heeft, maar wel moet hebben ingekocht voor het geval dit zich voordoet in je gemeente. Denk hierbij aan een jongere met een ernstige vorm van anorexia. Mocht dit zich voordoen, dan zullen we uiteraard de kosten vergoeden, maar we gaan er vanuit dat, als we tijdig de juiste zorg inzetten, dit uitzonderingsgevallen betreft. We verwachten u bij de behandeling van deze 2e turap te kunnen informeren over de uitkomsten van de data-analyse die we uitvoeren om scherp te krijgen waar deze sterke kostenstijging door komt en welke beheersmaatregelen we hiervoor kunnen nemen.

Jeugd uitvoeringskosten € 171.000 Voordeel
In de begroting hebben we een structureel bedrag van € 250.000 opgenomen voor de inzet van een POH Jeugd bij de huisartsen in onze gemeente. Dit is één van de maatregelen uit de Taskforce Sociaal Domein 2019-2022 om de toegang tot jeugdhulp te verbeteren. Door de inzet van een POH Jeugd die tijd en ruimte heeft om met ouders en jeugdigen in gesprek te gaan verwachten we onnodige dure verwijzingen te kunnen verminderen. Omdat de daadwerkelijke start van de POH

Jeugd later was dan 1 januari en de volledige beschikbare formatie niet meteen bezet is, hebben we een eenmalig financieel voordeel van € 53.000.
Verder wordt een incidenteel voordeel verwacht van € 53.000 op de Hervormingsagenda Jeugd. Hiervoor hebben we structureel € 100.000 opgenomen in de begroting. Deze agenda is echter pas later dit jaar door het Rijk vastgesteld, waardoor het budget hiervoor niet volledig ingezet gaat worden in 2023. Ook hebben we te maken met een incidentele meevaller op de regionale begroting Jeugd 2022. Door o.a. ziekte zijn niet alle beoogde plannen in 2022 regionaal opgepakt. Hierdoor heeft de gemeente een bedrag van € 66.000 teruggekregen.

BUIG € 71.500 Voordeel
Alhoewel de loonkostensubsidies nieuwe doelgroep stijgt, blijven de uitgaven voor bestedingen levensonderhoud vanuit de Participatiewet achter bij onze kostenraming. Op basis hiervan zien we in 2023 een voordeel van € 71.500. In september van het lopende begrotingsjaar wordt het BUIG budget definitief vastgesteld. Op dat moment kunnen we pas met zekerheid stellen of dit verwacht voordeel ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt.

Re-integratie en participatie € 70.500 Nadeel
Dit verwachte incidentele nadeel in de re-integratiekosten is voor ongeveer de helft te verklaren door de kosten voor nieuw beschut werk die ruim € 10.000 meer bedragen dan de dekking vanuit de rijksmiddelen.
Voor het overige deel merken we dat de groep inwoners die zich bevinden op de afslagen 2 (voorbereiding op werk) en 3 (bemiddeling naar werk) van de participatierotonde groeiende is. De daarmee gepaard gaande re-integratiekosten nemen daardoor ook toe. Daarnaast wordt dit nadeel verklaard doordat we ruim € 6.000 minder aan ESF-subsidie hebben ontvangen dan is begroot.

Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ) 2004 € 45.700 Voordeel
Met name als gevolg van de afrekening van het Ministerie inzake de kinderopvangtoeslag 2021 en TOZO 2021 levert de uitvoering van de BBZ een incidenteel voordeel op van € 45.700.

Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid € 56.000 Budgetneutraal
De financiële druk op de minimaregelingen is toegenomen. Daarom stellen we voor 2024 een aantal budgetverhogingen voor. Voor 2023 houden we rekening met een tekort van afgerond € 56.000 voor de uitvoering van de bijzondere bijstand, het kindpakket en de collectief aanvullende ziektekostenverzekering. In de 1e turap 2023 heeft uw raad in het kader van de maatregelen aanpak armoede besloten om een maatwerkfonds in te stellen ter grootte van € 200.000. Met de inzet van dit budget kunnen we het tekort opvangen.

Aanpassing tarief kwijtschelding rioolheffing € 25.000 Voordeel
De aanpassing van het tarief in 2023 (zie programma 9) leidt ook tot andere bedragen voor de kwijtschelding. We hebben dit reeds verwerkt in de meerjarenbegroting 2024-2027.

7. Volksgezondheid en milieu

Wat doen we?

We bevorderen een gezonde leefstijl van onze inwoners	
De gemeente is klimaatbestendig en waterrobuust ingericht	
De hoeveelheid restafval daalt en maximaal hergebruik van ingezamelde grondstoffen	
Energiebesparing, duurzame opwekking en warmtetransitie	

Wat kost het?

Investeringsbudget zonnepanelen op gemeentelijke daken € 218.000 Budgetneutraal
Op 27 juni 2019 is er een budget van € 1.650.000 toegewezen voor het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen, inclusief de installatie van zonnepanelen. Bij het opstellen van de jaarrekening van 2022 is er besloten om het investeringsproject voor zonnepanelen op gemeentelijke daken af te ronden, ondanks het feit dat het beschikbare investeringsbudget niet volledig was benut (€ 1.432.000). Als de investering langer was aangehouden, zouden we de bestaande zonnepanelen over een kortere periode dan 15 jaar afschrijven. Dit zou tot hogere kapitaallasten hebben geleid dan was begroot. Door de investering af te sluiten, kunnen we de huidige zonnepanelen volgens het oorspronkelijke schema van 15 jaar afschrijven.
Aangezien het investeringsbudget nog niet volledig was gebruikt, wordt het restant van het budget opnieuw ingezet. Momenteel onderzoeken we welke duurzaamheidsmaatregelen kunnen worden getroffen met het resterende budget van € 218.000. Het tweede deel van de duurzaamheidsinvestering zal worden afgeschreven volgens het reguliere schema van 15 jaar.

Evaluatie en nieuw onderzoek grondstoffenbeleid € 69.100 Budgetneutraal (reserve)
Het lopende grondstoffenbeleid loopt af op 31 december 2025. Dit betekent dat de huidige overeenkomsten voor inzameling en verwerking vervallen. Met het oog op de situatie vanaf 1 januari 2026, wanneer de gemeente een geactualiseerd grondstoffenbeleid wil hanteren, evalueren we momenteel het bestaande beleid. Daarnaast onderzoeken we welke benadering het meest geschikt is voor de opzet van een milieustraat en het realiseren van een duurzame afvalinzameling. De extra kosten vinden dekking vanuit de reserve afvalstoffenheffing.

Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid € 783.700 Budgetneutraal
Bij de meicirculaire 2023 heeft de gemeente Lingewaard voor 2023 een bedrag van € 783.700 in het kader van de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) ontvangen. Dit bedrag loopt voor 2024 en 2025 nog iets op. Deze regeling wordt in 2025 geëvalueerd waarna de middelen tot en met 2030 bekend worden gemaakt. De middelen moeten we gebruiken om de uitvoeringskracht van de gemeente te vergroten voor het klimaat- en energiebeleid.

Tenminste 90% van de middelen zetten we in voor personele inzet of externe deskundigheid. Het restant mag worden ingezet voor overige bijkomende kosten.

Rioolheffing € 99.000 Nadeel
We hebben de opbrengst rioolheffing geactualiseerd a.d.h.v. kerngegevens. Daarnaast was in de basisberekening per 1 januari 2023 geen rekening gehouden met leegstand.

Bijstelling opbrengst rioolheffing € 66.000 Voordeel
De actualisatie van de opbrengst en de hogere lasten voor kwijtschelding (zie programma 6) leiden per saldo tot een mutatie in de voorziening voor riolering.

8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Wat doen we?

Voldoen aan de eisen die horen bij het werken met en volgens de Omgevingswet	
Realisatie van ongeveer 265 nieuwe woningen over meerdere kernen	
Er worden in 2023 minder woningen gerealiseerd dan verwacht. De planning was om 265 woningen op te leveren in de verschillende kernen, maar naar verwachting zijn dit er circa 150. De rest van de geplande woningen schuift door naar 2024. Belangrijkste reden hiervoor is dat de verkoop van woningen minder snel verloopt. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het Wapen van Bemmel, de Aloysiuslocatie en het Slingerbos.	
Verduurzaming en vergroening van de woonomgeving	
Participatie en betrokkenheid bij de woonomgeving, verbinding met gemeentelijke opgaven	

Wat kost het?

Herontwikkeling locatie bibliotheek Gendt € 350.0000 Budgetneutraal (reserve)
De herontwikkeling van de locatie bibliotheek Gendt is zonder een bijdrage van afgerond € 350.000 op eindwaarde financieel-economisch niet haalbaar. De ontwikkeling van 12 sociale huurappartementen in het centrum van Gendt sluit aan bij de behoefte in deze kern. De bijdrage wordt onttrokken aan de reserve inzet woningbouw.

Woningbouwontwikkeling Blauwe Hoek, Doornenburg € 205.000 Budgetneutraal (reserve)
Door het uitstel van woningbouw is de financieel-economische haalbaarheid onder druk komen te staan. Het totale tekort van het project bedraagt door de omzetting van zorgappartementen naar sociale huurappartementen afgerond € 410.000. Bij de provincie is een aanvraag in het kader van de regeling Actieplan wonen ingediend voor een subsidie ter hoogte van minstens de helft van het tekort. Met de bijdrage vanuit de reserve inzet woningbouw en de provinciale subsidie vanuit het Actieplan wonen is het plan financieel-economisch haalbaar (voorwaarde voor bestemmingsplan).

Voorbereidingsbudgetten faciliterende projecten € 100.000 Budgetneutraal
Voor het facilitair project Driegaarden fase II wordt een aanvullend voorbereidingsbudget gevraagd ter dekking van de te maken plankosten. Deze voorbereidingskosten worden in een later stadium in rekening gebracht bij initiatiefnemers. Zie de Bijlage 'Voorbereidingsbudgetten facilitaire projecten en grondexploitaties'.

9. Bestuur en ondersteuning

Wat doen we?

Werken vanuit 'de bedoeling vanuit de samenleving'	
Een transparant, professioneel en betrouwbaar bestuur	
Een betrouwbare en sterke partner in de regio	
Alle voorgenomen acties bij dit doel lopen op schema. De wijziging van de Nota Verbonden Partijen, die gepland stond voor 2023, schuiven we door naar 2024. Wij wachten eerst de wijzigingen in de diverse gemeenschappelijke regelingen af, en kijken daarna naar de effecten voor onze eigen Nota. Sommige wijzigingen in de gemeenschappelijke regelingen vinden pas in 2024 plaats. Daarom wijzigen wij de nota ook pas in 2024.	

Wat kost het?

Extra rente-inkomsten uitgezette kasgeldleningen € 200.000 Voordeel
Doordat investeringen in 2023 later uitgevoerd worden dan begroot, hebben we een aanzienlijk saldo op de bank staan. Volgens de Wet fido moeten we dit storten in de schatkist bij het Rijk of uitzetten bij andere decentrale overheden. We hebben zoveel mogelijk gekozen voor het laatste.
Gevolg is dat we in 2023 een incidentele renteopbrengst hebben van € 200.000.

Gebiedsgericht werken € 30.100 Voordeel
Ingaande 2019 is door het college besloten om de extra kosten van de doorontwikkeling sociaal domein te dekken vanuit onderbesteding bestaande middelen. Ook voor de doorontwikkeling gebiedsgericht werken is op dat moment extra geld vrijgemaakt. In de afgelopen jaren zijn deze extra middelen in beperkte mate ingezet, waardoor nu kan worden besloten tot een structurele kostenaframing ingaande 2023. De structurele aframing is verwerkt in de meerjarenbegroting 2024-2027.

Project Versterking dienstverlening € 370.400 Budgetneutraal (reserve)
Naar aanleiding van de extra middelen die –achtereenvolgens via de decembercirculaire 2021 en de meicirculaire 2022 - beschikbaar zijn gekomen als gevolg van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) is binnen onze gemeente het project Versterking dienstverlening 2022-2027 opgezet.
Doel van dit project is ondersteuning bieden aan mensen in kwetsbare posities en voorkomen dat mensen in zo'n positie terecht komen. Om dit te bewerkstelligen wordt er gekeken naar: meer capaciteit voor de uitvoering van de dienstverlening- extra ondersteuning voor mensen met complexe

problematiek, betere coördinatie bij uitvoerders op het gebied van meervoudige problematiek en het versterken van het leervermogen om de uitvoering continu te verbeteren.
Voor 2023 verwachten we een onderbesteding van € 370.400 op de uit te voeren activiteiten. Gelet op de looptijd van dit project, stellen we u voor om (op begrotingsbasis) een bestemmingsreserve 'Versterking dienstverlening' te vormen ter grootte van € 370.400. Bij de jaarrekening 2023 wordt de definitieve storting in de reserve bepaald.

Investeringskrediet voor vervanging en uitbreiding stemhokjes € 29.900
Wij stellen uw raad voor een krediet beschikbaar te stellen van € 29.900 voor de vervanging en uitbreiding van stemhokjes. De jaarlijkse kapitaallasten zijn berekend op € 3.200 o.b.v. 10 jaar afschrijving en worden ingaande 2024 ten laste van het begrotingsresultaat gebracht.

Bijstelling leges reisdocumenten 2023 € 67.300 Voordeel
De uitgifte van reisdocumenten (paspoorten en NIK's) verloopt in 2023 voorspoediger dan begroot (begoot 2.722 documenten versus 4.048 documenten bijgesteld 2023). Dit leidt tot een incidentele meeropbrengst van € 67.300.

Tweede Kamer verkiezingen 2023 € 119.000 Nadeel
Op 22 november 2023 worden de Tweede Kamer verkiezingen georganiseerd. In verband met de wettelijke nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen, moeten we met name extra begeleidingsmaatregelen nemen. We houden rekening met een kostenpost van € 89.000. Aangezien we € 10.000 hebben overgehouden aan de verkiezingsronde 2023 Prov. Staten/Waterschappen, volstaat een budget van € 79.000.
Daarnaast zetten we extra tellers en leden stembureaus in. Dit kost € 40.000 aan presentiegelden.

Pensioenoverdracht wethouder € 49.800 Budgetneutraal (voorziening)
Een van de huidige wethouders heeft om overdracht van zijn elders opgebouwde pensioenrechten verzocht. Het bedrag is ontvangen en wordt gestort in de voorziening wethouderspensioenen.

Bijstelling obv gestegen rente voorziening wethouderspensioenen € 158.000 Voordeel
In de jaarrekeningen van zowel 2021 als 2022 was er een groot voordeel op deze post. Dit voordeel ontstond bij de jaarlijkse actualisatie van de benodigde pensioenvoorziening met als oorzaak een stijgende rekenrente. Aangezien de rente sinds die tijd is gestegen, verwachten we hier in de komende jaren een voordeel. Daarom verlagen we de jaarlijkse (begrootte) storting in de betreffende voorziening van € 258.000 naar € 100.000. Deze verlaging is verwerkt in de meerjarenbegroting 2024-2027.

Bezwaren WOZ € 85.000 Nadeel
We hebben in 2023 tweemaal zoveel bezwaren ontvangen dan in de afgelopen jaren.
Dat zorgt ervoor dat de kosten voor het behandelen van de bezwaarschriften (met name inzet taxateurs) toenemen met € 40.000. Dat zorgt er ook voor, dat de kostenvergoedingen (met name aan de WOZ-bureaus) toenemen. Het extra benodigde budget voor kostenvergoedingen bedraagt € 45.000. We gaan er op dit moment van uit, dat deze extra kosten zich zullen voordoen in 2023 en 2024.

Voorziening verkoop kavel € 135.000 Budgetneutraal (voorziening)
Rijkswaterstaat heeft voor € 135.000 gemeentelijke grond gekocht t.b.v. de verlenging van de A15. Als het verlengen van de A15 niet doorgaat is de gemeente verplicht de grond terug te kopen.
Als dekking voor dit risico wordt een voorziening ingesteld ter grootte van de verkoopprijs.

Hoofdstuk Financiën

Financiële positie

Het totale nadelige saldo van de 2e tussentijdse rapportage 2023 is € 1.120.600.

Het actuele saldo van de begroting 2023 is na vaststelling van deze rapportage door de raad € 920.600 positief. Hier ziet u het verloop van het saldo 2023:

Bedragen x € 1.000		
Saldo begroting 2023 na 1e turap 2023	-284	N
Meicirculaire	2.325	V
Saldo begroting 2023 inclusief meicirculaire	2.041	V
Bijstellingen 2e Turap 2023	-1.121	N
Totaal begroting inclusief bijstellingen Turaps 2023	**920**	**V**

De structurele ontwikkelingen van de 2e turap zijn negatief:

P	Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	
4	Verzekeringspremie onderwijshuisvesting	-13.400	-13.400	-13.400	-13.400	N
6	Strippenkaart respijtzorg	-125.000	-125.000	-125.000	-125.000	
6	Onttrekking reserve stimulering vraag naar huishoudelijke hulp tbv strippenkaart respijtzorg	90.800				
6	Verlaging en inzet budgetten ivm strippenkaart respijtzorg	40.000	125.000	125.000	125.000	
9	Grondwatermonitoring	-12.500	-12.500	-12.500	-12.500	N
9	Investering stemhokjes	-3.200	-3.200	-3.200	-3.200	N
9	Bezwaren WOZ	-85.000				
	Totaal effect structurele ontwikkelingen	**-108.300**	**-29.100**	**-29.100**	**-29.100**	
	Budgetneutrale structurele ontwikkelingen					
2	Sandershof rehabilitatie van het wegdeel	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	N
2	Onttrekking reserve rehabilitatie wegen Sandershof	1.000	1.000	1.000	1.000	V
5	Geboortebomen	-5.000	-5.000			
5	Onttrekking groenfonds geboortebomen	5.000	5.000			
5	Kunsttoepassing raadhuisplein		-30.000			N
5	Onttrekking reserve kunst ivm kunst raadhuisplein		30.000			V

6	Algemene voorzieningen Jeugd Veilig in en om school	-26.100				
6	Onttrekking reserve sociaal domein Veilig in en om school	26.100				
9	Versterking dienstverlening	-109.000	44.300	54.400	54.400	V/N
9	Storting/onttrek. in reserve versterking dienstverlening	109.000	-44.300	-54.400	-54.400	V/N
	Totaal budgetneutrale structurele ontwikkelingen	**-**	**-**	**-**	**-**	**N**

Het effect op de Meerjarenbegroting 2024 - 2027 is:

Saldo Meerjarenbegroting 2024-2027	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Saldo concept meerjarenbegroting 2024-2027	-515	-31	-1.251	-2.281
Structurele ontwikkelingen 2e turap	-108	-29	-29	-29
Saldo Meerjarenbegroting 2024-2027 na 2e turap 2023	-623	-60	-1.280	-2.310

Totaaloverzicht financiële mutaties

P.	Onderwerpen	I/S	Lasten - = Nadeel + = Voordeel	Baten
1	Vergoeding dierentehuis Arnhem en omstreken	I	-12.000	-
	TOTAAL programma 1		**-12.000**	**-**
2	Investeringsbudget Rehabilitatie wegen Sandershof	S	-1.000	
2	Onttrekking reserve rehabilitatie wegen tbv Sandershof	S		1.000
2	Parkeren centrum Huissen	I	-20.100	
2	Onttrekking parkeerfonds tbv parkeren centrum Huissen	I		20.100
	TOTAAL programma 2		**-21.100**	**21.100**
3	Geen afwijkingen		-	-
	TOTAAL programma 3		**-**	**-**
4	Stijging verzekeringspremie onderwijshuisvesting (€ 13.400 vanaf 2024)	S	-25.000	
4	Onderwijshuisvesting algemene kosten	I	-62.500	
4	Afrekening 2022 module Leerplicht MGR Sociaal domein	I	7.000	
	TOTAAL programma 4		**-80.500**	**-**
5	Geboortebomen (3 jaar)	S	-5.000	
5	Onttrekking groenfonds tbv geboortebomen (3 jaar)	S		5.000
5	Schadeherstel kunstgrasveld Jonge Kracht	I	-85.000	
5	Aframen budget combinatiefuncties	I	224.200	
5	Kunsttoepassing raadhuisplein verschuiven van 2023 naar 2025	I	30.000	
5	Onttrekking kunst raadhuisplein verschuiven van 2023 naar 2025	I		-30.000
	TOTAAL programma 5		**164.200**	**-25.000**
6	Batterij-opslag systeem SKC De Leemhof (zie progr. 7)	I	-75.000	
6	Overschot bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	I	-750.000	
6	Storting overschot in reserve opvang ontheemden Oekraïne	I	750.000	
6	Inwonersinitiatief Angeren intrekken subsidie	I	49.000	
6	Opdracht inwonersinitiatief Angeren	I	-49.000	
6	Wmo uitvoeringskosten	I	6.000	
6	Ambulantisering beschermd wonen/ beschermd thuis	I	248.000	954.900
6	Storting ambulantisering beschermd wonen naar beschermd thuis	I	-1.202.900	

6	Wmo-woningaanpassingen	I	-64.000	
6	Wmo hulpmiddelen/ eigen bijdragen CAK 2023	I	98.000	
6	Uitvoeringskosten subsidieproject dRural	I	-91.800	
6	Te ontvangen subsidie dRural	I		91.800
6	Hulp bij het huishouden	I	-191.000	
6	Wmo begeleiding en dagbesteding	I	1.018.000	
6	SPUK Wet inburgering onderwijsroute		-297.000	297.000
6	Uitvoeringskosten Wet inburgering	I	54.000	
6	Afrekening 2022 MGR Sociaal domein	I	72.300	
6	Strippenkaart respijtzorg	S	-60.500	
6	Onttrekking reserve stimulering vraag naar huishoudelijke hulp tbv strippenkaart respijtzorg (in 2023 € 22.000 en in 2024 € 90.800	S		22.000
6	Verlaging budgetten ivm strippenkaart respijtzorg	S		38.500
6	Kosten jeugdzorg	I	-2.897.200	
6	Algemene voorzieningen Jeugd Veilig in en om thuis	I	-17.400	
6	Onttrekking reserve sociaal Domein tbv algemene voorzieningen Jeugd	I		17.400
6	Jeugd uitvoeringskosten	I	171.000	
6	BUIG	I	71.500	
6	Re-integratie en participatie	I	-70.500	
6	BBZ 2004	I	45.700	
6	Gemeentelijk armoede en schuldenbeleid (div. posten)	I	56.000	-56.000
6	Aanpassing tarief kwijtschelding rioolheffing	I	25.000	
	TOTAAL programma 6		**-3.101.800**	**1.365.600**
7	Duurzaamheidsgelden voor batterij-opslag De Leemhof (zie progr. 6)	I	75.000	
7	Evaluatie en nieuw onderzoek grondstoffenbeleid	I	-69.100	
7	Onttrekking afvalstoffenheffing tbv onderzoek grondstoffenbeleid	I		69.100
7	Actualisatie opbrengst rioolheffing	I	-91.000	
7	Actualisatie mutatie voorziening riolering	I	66.000	
7	Klimaat- en energiebeleid	I	-783.700	
7	Tijdelijke reg. capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid	I		783.700
	TOTAAL programma 7		**-802.800**	**852.800**
8	Herontwikkeling locatie bibliotheek Gendt	I	-350.000	
8	Onttrekking reserve inzet woningbouw tbv bibliotheek Gendt	I		350.000
8	Voorbereidingsbudget Blauwe Hoek	I	-205.000	
8	Onttrekking reserve inzet woningbouw tbv Blauwe Hoek	I		205.000
	TOTAAL programma 8		**-555.000**	**555.000**
9	Grondwater monitoring	S	-12.500	
9	Extra rente-inkomsten uitgezette kasgeldleningen	I		200.000
9	Voorziening wethouderspensioenen bijstelling obv gestegen rente	I	158.000	
9	Pensioenoverdracht wethouder	I	-49.800	49.800

9	Aframing i.v.m. lagere lasten gebiedsgericht werken	I	30.100	
9	Versterking dienstverlening minder lasten	S	370.400	
9	Versterking dienstverlening storting in bestemmingsreserve	S	-370.400	
9	Leges reisdocumenten	I	13.400	53.900
9	Tweede Kamerverkiezingen	I	-119.000	
9	Investeringsbudget stemhokjes (kapitaallasten vanaf 2024 € 3.200 N)	S		
9	Onderuitputting kapitaallasten	I	280.000	
9	Bezwaren WOZ (2023 en 2024)	S	-85.000	
9	Verkoop grond Rijkswaterstaat ivm A15	I		135.000
9	Storting in voorziening verkoop kavel opbrengst grond Rijkswaterstaat	I	-135.000	
	TOTAAL programma 9		**80.200**	**438.700**
	TOTAAL		**-4.328.800**	**3.208.200**
	Saldo van Baten en Lasten 2e turap 2023			**-1.120.600**
	(- = Nadeel / + = Voordeel)			
	Totaal Incidenteel		-4.139.800	3.141.700
	Totaal Structureel		-189.000	66.500
	Saldo Structureel			-122.500
	In 2024 erbij:			
	Vrijval reserve stimulering huishoudelijke hulp		5.800	
	Kapitaallasten stemhokjes		-3.200	
	Verzekeringspremie gedeeltelijk al in MJB		11.600	
	Saldo overige posten in 2024 Structureel			**-108.300**

Mutaties reserves

Door de inzet van bestemmingsreserves voor uitgaven en inkomsten is in de exploitatiebegroting sprake van *budgetneutrale* mutaties. Op grond van het BBV moet u voor 2023 hierover een besluit nemen, omdat het de vermogenspositie raakt. De vermogenspositie verslechtert hierdoor in 2023 met € 1.633.700.

Daarnaast stellen we voor als onderdeel van de uitkomsten van deze turap een tweetal nieuwe bestemmingsreserves te creëren:

1. Bestemmingsreserve 'Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis'
2. Bestemmingsreserve 'Project versterking dienstverlening'

P	Onderwerp	Reserve	2023	2024	2025	2026	2027	
2	Investering Rehabilitatie wegen Sandershof	Rehabilitatie Wegen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	V
2	Parkeren centrum Huissen	Parkeerfonds	20.100					V
5	Geboortebomen	Groenfonds	5.000	5.000	5.000			V
5	Kunsttoepassing raadhuisplein naar 2025	Kunst			30.000			V
6	Opvang ontheemden Oekraïne	Opvang ontheemden Oekraïne	-750.000					N
6	Ambulantisering	Van beschermd wonen naar beschermd thuis	-1.202.900					N
6	Strippenkaart respijtzorg	Stimuleren vraag naar huishoud.hulp	22.000	90.800				V
6	Veilig in en om school (VioS)	Sociaal domein	17.400	26.100				V
7	Grondstoffenbeleid	Afvalstoffenheffing	69.100					V
8	Bibliotheek Gendt	Inzet woningbouw	350.000					V
8	Woningbouw Blauwe Hoek	Inzet woningbouw	205.000					V
9	Versterking dienstverlening	Project versterking dienstverlening	-370.400	109.000	-44.300	-54.400	-54.400	N
		Totaal	**-1.633.700**	**231.900**	**-8.300**	**-53.400**	**-53.400**	

Stelpost prijsstijging en areaalvergroting

Deze stelpost geeft de bedragen aan die nog beschikbaar zijn voor prijsindexering en areaalvergroting (exclusief salarissen) na toekenning van alle tot nu toe gehonoreerde prijsstijgingen (en arealen).

Stelpost prijsstijging en areaalvergroting	2023	2024	2025	2026	2027
Begroting 2023	3.108.800	6.178.500	8.911.500	5.220.500	7.093.500
Budgetoverheveling 2022	1.921.000				
Septembercirculaire 2022				1.873.000	
LPO in meicirculaire 2023		670.000	1.504.000	1.660.000	3.487.000
Totaal	**5.029.800**	**6.848.500**	**10.415.500**	**8.753.500**	**10.580.500**
Reeds gemeld in Kadernota 2024:					
Subsidies Rijnstad, MEE en SWL	45.100	35.000	35.000	35.000	35.000
Hulp bij huishouden en was- en strijkservice	87.600	87.600	87.600	87.600	87.600
Vervoersvoorz. Wmo, BVO-DRAN en rolstoelen	123.200	118.900	54.900	123.100	355.600
MGR SocDom: gewijz.BGR 2023/MJB 2024-2027	321.900	470.500	494.500	515.000	329.100
Loon-en prijsindexering 2023 en 2024 VGGM	276.000	550.000	550.000	550.000	550.000
Na Kadernota 2024:					
Herziening indexering pleegzorg	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Automatisering en informatisering	129.000	129.000	129.000	129.000	129.000
Nutskosten	567.400	567.400	567.400	567.400	567.400
Actualisatie MJB 2024-2027 (incl KN'24)		4.447.100	4.961.200	5.341.200	5.741.300
Totaal onttrekkingen tlv de stelpost	**1.565.100**	**6.420.500**	**6.894.600**	**7.363.300**	**7.809.900**
Saldo stelpost prijsstijging en areaalvergroting	**3.464.700**	**428.000**	**3.520.900**	**1.390.200**	**2.770.600**

De actualisatie bij het opstellen van de Meerjarenbegroting 2024-2027 bevat onder meer:

- prijsstijgingen en areaalvergrotingen in het Sociaal Domein
- extra kosten loonontwikkeling
- dekking van verschillende posten/prijsstijgingen uit de Kadernota zoals de actualisatie van diverse voorzieningen, de omgevingswet en de incidentele locatiegebonden kosten van het Integraal huisvestingsplan onderwijs

Budgetneutrale wijzigingen

In een nadere uitwerking van de financiële verordening gemeente Lingewaard 2021 staat dat in specifieke gevallen achteraf aan de raad goedkeuring mag worden gevraagd voor het aanpassen van programmabudgetten. Het betreft direct of indirect via mandaat door het college genomen besluiten tot het wijzigen van het saldo of volume van een programma en het wijzigen van de inzet van reserves. Dit mag alleen wanneer het om budgetneutrale mutaties gaat.

Hierbij onderscheiden we de volgende categorieën:
1. Het verschuiven van programmabudgetten naar één of meerdere andere programma's, zonder dat de uitvoering van het oorspronkelijke programma in het geding komt.
2. Ontvangen van (hogere) bijdragen van derden in combinatie met (hogere) uitgaven waarmee in de begroting nog geen rekening is gehouden.
3. De inzet van bestemmingsreserves voor de dekking van uitgaven.
Er zijn géén verschuivingen in categorie 3.

Voordeel = - Nadeel = +	Progr. 5	Progr. 6	Progr. 7	Progr. 9	Totale mutatie

Categorie 1. Het verschuiven van programmabudgetten naar één of meerdere andere programma's, zonder dat de uitvoering van het oorspronkelijke programma in het geding komt

TV08	Overige baten en lasten			-31.000	-31.000
TV65	Arbeidsparticipatie		31.000		31.000

Het budget maatschappelijke begeleiding inburgeraars uit de meicirculaire 2023 wordt ingezet voor de uitvoering van het pilotproject statushouders AanZ.

Categorie 2. Ontvangen van hogere bijdragen van derden in combinatie met hogere uitgaven waarmee in de begroting nog geen rekening is gehouden

TV04	Overhead			85.749	85.749
TV04	Overhead			-85.749	-85.749

De inhuurkosten van een systeembeheerder en de doorberekening van deze kosten aan de gemeente Overbetuwe (50%) leidt tot een volumewijziging.

TV74	Milieu			50.000	50.000
TV74	Milieu			-50.000	-50.000

Door de ontvangst van de provinciale subsidie ontstaat de budgettaire ruimte om de bodemtaken bij de ODRA te beleggen.

TV51	Sportbeleid en activering	-50.000			-50.000
TV51	Sportbeleid en activering	50.000			50.000

Met de beschikking zijn er meer middelen beschikbaar om jongeren te stimuleren actiever te laten sporten

TV56	Media	45.980				45.980
TV56	Media	-45.980				-45.980

Met de ontvangst van de specifieke uitkering Informatiepunten digitale overheid ontstaat ruimte om extra uitgaven in dit kader te doen.

Totaal hogere lasten	0	31.000	0	-31.000	0

Hoofdstuk Bijlage

Voorbereidingsbudgetten facilitaire projecten en grondexploitaties

Sinds 2021 hanteren we een nieuwe werkwijze met betrekking tot de voorbereidingskosten faciliterende projecten en grondexploitaties. Deze kosten worden volledig geactiveerd als ‘nog te verrekenen kosten’ en te zijner tijd verhaald op de ontwikkelaar. Door deze nieuwe werkwijze wordt het verlies pas genomen en verwerkt in het jaar waarin duidelijk wordt dat de kosten niet of niet volledig verhaalbaar zijn. In deze turap wordt een aanvullend voorbereidingskrediet gevraagd voor het facilitair project Driegaarden fase II van € 100.000. Zie programma 8. Dit is een budgetneutrale transactie.